

Stručně o EU-MIDIS

Úvod k celoevropskému šetření Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) o diskriminaci

Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA)

20
09

EU-MIDIS

Šetření o menšinách a diskriminaci
v Evropské unii

Čeština

Stručně o EU-MIDIS
**Úvod k celoevropskému šetření Agentury Evropské unie
pro základní práva (FRA) o diskriminaci**

Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA)

Seznámení s FRA a EU-MIDIS

Obyvatelstvo Evropské unie je velmi různorodé a jeho různorodost nadále narůstá. Společně s usazenými menšinami, jako jsou Romové a národnostní menšiny, hraje v posledních letech při formování etnické a kulturní rozmanitosti Evropské unie významnou roli přistěhovalců ze zemí mimo EU. K vytváření reálného obrazu dynamického a stále různorodějšího obyvatelstva v mnoha členských státech zároveň přispívá pohyb obyvatelstva uvnitř EU, který je odrazem rozšíření v letech 2004 a 2007 a zásady svobody pohybu občanů EU.

Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) – Činnosti ve zkratce

Výzkum, sběr údajů a analýza:

- shromažďuje, analyzuje a šíří objektivní, spolehlivé a srovnatelné informace o vývoji základních práv v EU,
- vyvíjí metody a normy pro zlepšení kvality a srovnatelnosti údajů na úrovni EU,
- provádí a podporuje vědecké výzkumy a šetření.

Poskytování poradenství orgánům EU a členským státům:

- sestavuje a zveřejňuje závěry a stanoviska určená orgánům EU a členským státům v souvislosti s prováděním právních předpisů Společenství,
- zveřejňuje výroční zprávu o základních právech v EU a tematické zprávy založené na vlastních výzkumech a šetřeních a rovněž upozorňuje na příklady osvědčených postupů v oblasti základních práv.

Zvyšování povědomí a spolupráce s občanskou společností:

- zvyšuje povědomí veřejnosti o základních právech,
- podporuje dialog s občanskou společností,
- zřizuje a koordinuje platformu pro základní práva pro výměnu informací a shromažďování poznatků.

Cílem EU-MIDIS je poskytovat informace založené na důkazech, jež mohou tvůrcům politik a jiným klíčovým zúčastněným stranám pomoci vypořádat se s diskriminačními a rasistickými praktikami a zlepšit podpůrné struktury pro oběti diskriminace a rasově motivovaných trestných činů.

Základní informace o EU-MIDIS

- **EU-MIDIS je zkratkou pro „Šetření o menšinách a diskriminaci v Evropské unii“** (z anglického názvu „European Union Minorities and Discrimination Survey“).
- **Je prvním šetřením svého druhu, které se systematicky dotazuje příslušníků menšin ve všech členských státech EU** na jejich zkušenosti s diskriminačním zacházením, na znalost práv a toho, kde si na diskriminaci stěžovat, na zkušenosti s tím, že se stali obětí rasově motivovaného trestného činu, s prosazováním práva a hraniční kontrolou.
- **Použití stejného standardizovaného dotazníku ve všech zemích** umožňuje EU-MIDIS porovnávat výsledky mezi jednotlivými šetřenými skupinami.
- **V průběhu roku 2008 bylo pomocí osobního dotazování šetřeno 23 500 přistěhovalců a příslušníků etnických menšin ve všech 27 členských státech EU.**
- **V deseti členských státech bylo dotazováno 5 000 osob z většinového obyvatelstva žijících ve stejných oblastech jako menšiny**, aby se tak umožnilo porovnání výsledků týkajících se některých klíčových otázek.
- **Dotazník se skládal ze 150 otázek a 300 proměnných**, jež braly v úvahu všechny možné odpovědi, které mohou lidé na každou otázku dát. Navíc lze výsledky analyzovat z hlediska charakteristik respondentů, jako jsou pohlaví a věk, jež byly sbírány anonymně pro statistické účely.
- **Každé dotazování trvalo 20 minut až jednu hodinu** v závislosti na míře diskriminace a viktimizace, jakou dotčený respondent zažil.

Proč šetření potřebujeme?

Zatímco složení obyvatelstva členských států se stává stále různorodějším, zprávy agentury důsledně ukazují, že v mnoha zemích existuje vážný nedostatek údajů o menšinách. Údaje jsou potřebné k posuzování integrace menšin do evropských společností a také k posuzování míry diskriminačního zacházení a viktimizace, včetně rasově motivovaných trestných činů, jež menšiny zažily. To platí pro etnické menšiny, přistěhovalce, národnostní menšiny a občany EU, když se stěhují do jiných zemí Unie.

V některých členských státech a na úrovni Společenství probíhá úsilí o nápravu současného nedostatku konkrétních údajů o zkušenostech menšin s diskriminací a viktimizací. Tyto údaje lze

využít také jako ukazatele sociálního začleňování nebo marginalizace. Sběr údajů v celé EU se však nadále zaměřuje na zkušenosti většinového obyvatelstva, přičemž stávající přístupy k výběru vzorku ve výzkumech na základě šetření, jako jsou Eurobarometr a Evropský společenský průzkum (ESS), jsou schopny zachytit pouze několik málo respondentů, kteří přísluší k menšinám. V důsledku zůstávají političtí činitelé špatně informováni o tom, jak menšiny samy prožívají každodenní život v členských státech EU. Tento trvajících nedostatek údajů, a co je důležité, srovnatelných údajů, činí pro politické činitele na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU obtížným vyvinout a zacílit zásahy pro boj proti diskriminaci a viktimizaci menšin.

Tato situace přiměla agenturu FRA, aby s podporou klíčových zúčastněných stran zahájila celoevropské šetření ve 27 členských státech o zkušenostech vybraných skupin přistěhovalců a etnických menšin s diskriminací a viktimizací, včetně zkušeností s rasově motivovanými trestnými činy a diskriminačním prosazováním práva.

Jaké otázky se při šetření pokládaly?

Podstatná část otázek šetření EU-MIDIS se věnovala těmto tématům:

- otázky ohledně vnímání různých typů diskriminace v zemi, ve které respondenti žijí, jakož i otázky ohledně jejich povědomí o právech, která mají, a o tom, kde si stěžovat na diskriminační zacházení,
- otázky ohledně zkušeností respondentů s diskriminací z důvodu jejich menšinového původu v devíti různých oblastech každodenního života, a toho, zda diskriminaci ohlásili,
- otázky ohledně zkušeností respondentů s tím, že se stali obětí trestného činu v pěti oblastech, včetně toho, zda si myslí, že k jejich viktimizaci došlo částečně nebo výlučně z důvodu jejich menšinového původu, a zda viktimizaci ohlásili policii,
- otázky ohledně zkušeností s prosazováním práva, celní a hraniční kontrolou, a toho, zda si respondenti

Členský stát:	Zkratka
Belgie	BE
Bulharsko	BG
Česká republika	CZ
Dánsko	DK
Estonsko	EE
Finsko	FI
Francie	FR
Irsko	IE
Itálie	IT
Kypr	CY
Litva	LT
Lotyšsko	LV
Lucembursko	LU
Maďarsko	HU
Malta	MT
Německo	DE
Nizozemsko	NL
Polsko	PL
Portugalsko	PT
Rakousko	AT
Rumunsko	RO
Řecko	GR
Slovensko	SK
Slovinsko	SI
Spojené království	UK
Španělsko	ES
Švédsko	SE

Střední a východní Evropa	CEE
Bývalá Jugoslávie	Ex-YU

myslí, že se stali obětí diskriminačních praktik profilování na základě etnického původu.

Respondenti byli dotazováni na své zkušenosti s diskriminací a viktimizací v posledních pěti letech a v předchozích dvanácti měsících.

Několik příkladů ze šetření

- Úplný soubor údajů ze šetření bude nabízet ucelený a rozsáhlý zdroj informací o zkušenostech různých menšin s diskriminací a viktimizací v každém ze 27 členských států EU.
- Následuje pouhá „ochutnávka“ toho, co ukáže úplný soubor údajů, a jak lze na zjištění nahlížet řadou různých způsobů.

Vnímání diskriminace

Respondenti byli požádáni, aby uvedli, zda považují diskriminaci za velmi rozšířenou, dosti rozšířenou, dosti vzácnou, velmi vzácnou nebo neexistující.

Dříve než tazatelé respondentům položili otázky o „diskriminaci“, seznámili je s myšlenkou diskriminace, přičemž použili příklad někoho, s nímž se nakládá méně příznivě než s jinými z důvodu konkrétního osobního rysu, jako je jeho/její etnický nebo menšinový původ.

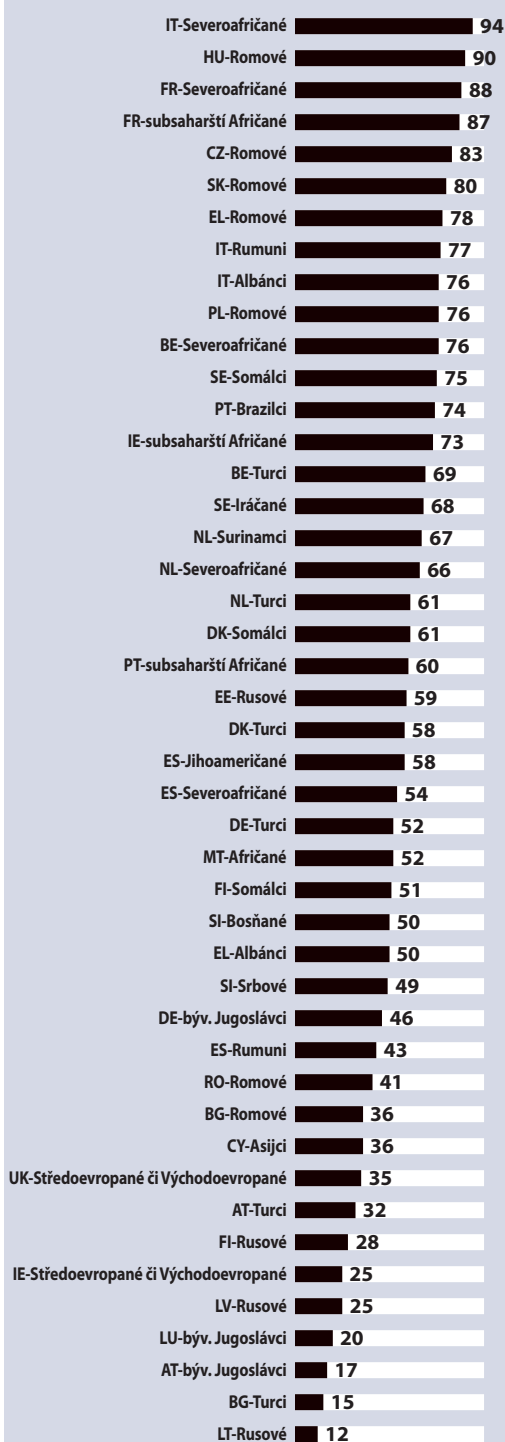
Obrázek 1 ukazuje procento respondentů v každé šetřené skupině, kteří byli toho názoru, že diskriminace na základě „etnického nebo přistěhovaleckého původu“ je v jejich zemi velmi nebo dosti rozšířená.

Tyto výsledky je nutno interpretovat obezřetně, neboť ilustrují zjištění pro velmi různé skupiny. I s tímto vědomím přesto výsledky naznačují, že hlavní část menšinových skupin šetřených v rámci EU-MIDIS byla toho názoru, že diskriminace na základě etnického nebo přistěhovaleckého původu je v členském státě, kde byly tyto skupiny dotazovány, rozšířená.

Toto zjištění vytváří představu, do jaké míry se menšiny v EU buď samy cítí ohroženy diskriminací na základě svého etnického či přistěhovaleckého původu, anebo do jaké míry vnímají tento druh diskriminace jako rozšířený vůči jiným.

Když se na výsledky podíváme, shledáme určité významné rozdíly mezi odpověďmi skupin stejného původu. Například v případě Romů byla pouze menšina respondentů v Rumunsku a Bulharsku (41 % v Rumunsku a 36 % v Bulharsku) toho názoru, že diskriminace na základě etnického nebo

Obr. 1
Procento respondentů, kteří si myslí, že je diskriminace založená na etnickém nebo přistěhovaleckém původu v zemi rozšířená

EU-MIDIS, otázka A1A

přistěhovaleckého původu je rozšířená. V porovnání s tím romští respondenti v pěti jiných členských státech, kde byli Romové šetřeni, ve své odpovědi tento názor zastávali v rozsahu od 76 % v Polsku do 90 % v Maďarsku.

První zpráva šetření „Data in Focus“ (Zaměřeno na údaje) o Romech (zveřejněná v dubnu 2009) ukazuje, že *zkušenosti s diskriminací* v různých oblastech v průběhu předchozích 12 měsíců zůstávají trvale nižší u Romů v Bulharsku a Rumunsku v porovnání s Romy v jiných členských státech. V tomto ohledu by se zdálo, že *vnímání* diskriminace na základě etnického nebo přistěhovaleckého původu, jak je zde uváděno, se odráží ve *zkušenostech* romských respondentů s diskriminací, a to při konzistentním poměru mezi vnímáním diskriminace a zkušenostmi s ní.

V porovnání s tím si 59 % Rusů v Estonsku myslelo, že diskriminace z důvodu etnického a přistěhovaleckého původu je dosti nebo velmi rozšířená, ale když jim byly položeny konkrétní otázky na jejich vlastní zkušenosti s diskriminací v průběhu předchozích 12 měsíců, pouze 17 % si na nějakou událost vzpomnělo. V tomto případě by se zdálo, že je zde nesoulad mezi vnímáním diskriminace a zkušenostmi, ale vysvětlení této očividné nesrovnalosti lze také hledat v historii Rusů v Estonsku a v jejich souvislostech.

Povědomí o organizacích, které nabízejí podporu a poradenství

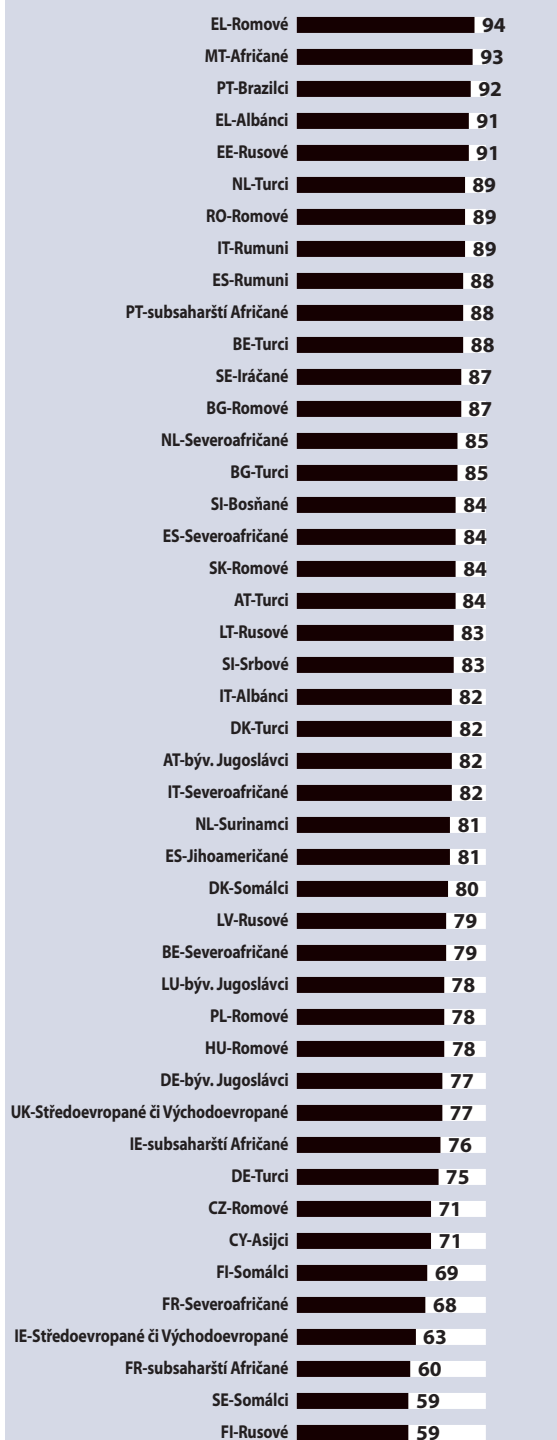
Respondenti byli tázáni, zda znají ve svém členském státě nějakou organizaci, jež může nabídnout podporu nebo poradenství lidem, kteří se z libovolného důvodu stali obětí diskriminace.

Výsledky na obrázku 2 naznačují, že většina respondentů ve všech skupinách – od Romů v Řecku a Afričanů na Maltě po Somálce ve Švédsku a Rusy ve Finsku – neznala žádnou organizaci, která nabízí podporu nebo poradenství lidem, kteří se stali obětí diskriminace.

Toto zjištění představuje znepokojivý doklad o tom, jak jsou skupiny, jež jsou v EU nejvíce ohroženy diskriminací, nedostatečně informovány o tom, kam se obrátit o pomoc, pokud se člověk stane obětí diskriminace. Zároveň by tento výsledek mohl odrážet

Obr. 2

Procento respondentů, kteří neznají žádnou organizaci, jež nabízí podporu a poradenství lidem, kteří se stali obětí diskriminace

EU-MIDIS, otázka A3

skutečnou neexistenci podpůrných služeb v mnoha členských státech.

Předběžná zjištění EU-MIDIS o povědomí respondentů o organizacích, jež mohou nabídnout podporu a poradenství lidem, kteří se stali obětí diskriminace, naznačují toto:

EU-MIDIS naznačuje, že menšiny, které jsou ohroženy diskriminací, mají nedostatečné povědomí o službách, které poskytují podporu a poradenství neboli „přístup ke spravedlnosti“, a také těchto služeb v nedostatečné míře využívají.

Za prvé – je nutné investovat do informování osob, které jsou ohroženy diskriminací, o tom, kam se mohou obrátit pro podporu a poradenství.

Za druhé – je nutné přidělit zdroje na zřízení a/nebo chod organizací, jejichž úkolem je nabízet pomoc lidem, kteří se stali obětí diskriminace.

Za třetí – ti, kteří čelí diskriminaci, musí být povzbuzováni k tomu, aby své zkušenosti ohlásili příslušné organizaci nebo na místě, kde k diskriminaci došlo, s vědomím, že jejich stížnosti budou brány vážně. Měli by mít rovněž pocit, že to mohou udělat.

Zkušenosti s diskriminací

Zde uvedené výsledky se zaměřují na zkušenosti lidí v předchozích dvanácti měsících.

Respondenti šetření byli tázáni na své zkušenosti s diskriminačním zacházením na základě jejich příslušnosti k přistěhovalecké nebo etnické menšině v devíti oblastech každodenního života (viz rámeček 1).

Pokud uvedli, že se v posledních 12 měsících stali obětí diskriminace, byly jim položeny navazující otázky pro každou oblast diskriminace:

- Kolikrát došlo v posledních 12 měsících ke každému typu diskriminace?
- Ohlásili oni nebo někdo jiný poslední případ každého typu diskriminace úřadu nebo organizaci, jimž lze podávat stížnosti, nebo na místě, kde k diskriminaci došlo?
- Pokud diskriminace nebyla ohlášena žádné organizaci ani na místě, kde k ní došlo, respondenti byli požádáni, aby vysvětlili proč, přičemž tazatelé vytvořili až deset šablon možných důvodů na základě toho, co

respondenti řekli; důvody byly v rozsahu od „strachu ze zastrašování ze strany pachatelů, pokud by diskriminaci ohlásili“ až po „pokud by diskriminaci ohlásili, nic by se nestalo/nezměnilo“.

Romští respondenti uváděli nejvíce diskriminace – každý druhý Rom řekl, že se v posledních 12 měsících stal obětí diskriminace.

Obrázek 3 ukazuje střední (průměrnou) míru diskriminace pro sedm souhrnných šetřených skupin, tj. pro ty respondenty, kteří uvedli, že se v posledních 12 měsících stali nejméně jednou obětí diskriminace v kterékoli z devíti oblastí diskriminace, na které byli dotazováni.

Rámeček 1

Oblasti diskriminace

EU-MIDIS se respondentů ptalo na diskriminaci, kterou zažili na základě své příslušnosti k přistěhovalecké nebo etnické menšině v posledních dvanácti měsících nebo v posledních pěti letech v devíti oblastech:

- 1) při hledání práce
- 2) v práci
- 3) při hledání domu nebo bytu k pronajmutí či zakoupení
- 4) pracovníky zdravotní péče
- 5) pracovníky sociálních služeb
- 6) pracovníky ve školství
- 7) v kavárně, restauraci nebo baru
- 8) při vstupu do obchodu nebo v obchodě
- 9) při snaze o otevření bankovního účtu nebo získání půjčky

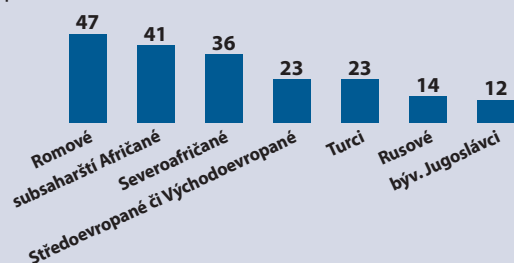
Vysokou úroveň diskriminace uváděli také respondenti ze subsaharské Afriky (41 %) a severní Afriky (36 %).

Pokud jde o respondenty, kteří uvedli, že se stali obětí diskriminace, **šetření ukázalo, že převážná většina své zkušenosti s diskriminací neohlásila žádné organizaci ani na místě, kde k diskriminaci došlo.** Například v průměru pouze 20 % subsaharských respondentů ohlásilo svou poslední zkušenost s diskriminací. U jiných souhrnných skupin bylo ohlášení organizaci nebo na místě, kde k diskriminaci došlo, v rozsahu od 21 % u Romů do 12 % u respondentů ze střední a východní Evropy.

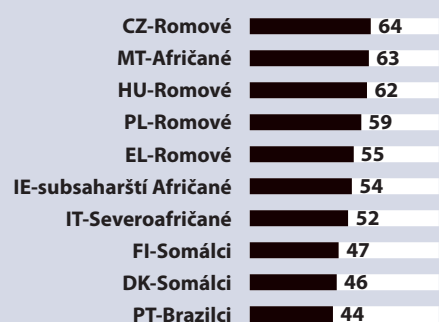
Jak ukazuje obrázek 4, hlavním důvodem, proč respondenti neohlásili svoji poslední zkušenost s diskriminací, bylo, že ohlášením případu „by se nic nestalo ani nezměnilo“.

Obr. 3
Procento osob, které se staly obětí diskriminace v nejméně jedné z devíti určených oblastí
 v posledních 12 měsících

Deset skupin s nejvyšší mírou diskriminace v devíti oblastech (%)
 v posledních 12 měsících

EU-MIDIS, otázky CA2-CI2

36 % respondentů zároveň nevědělo, jak provést oznámení diskriminace, nebo kde ji ohlásit.

Každodenní povahu diskriminace zdůrazňuje skutečnost, že 40 % respondentů považovalo svou poslední zkušenost za triviální a nestojící za oznámení, neboť „je to normální, děje se to neustále“.

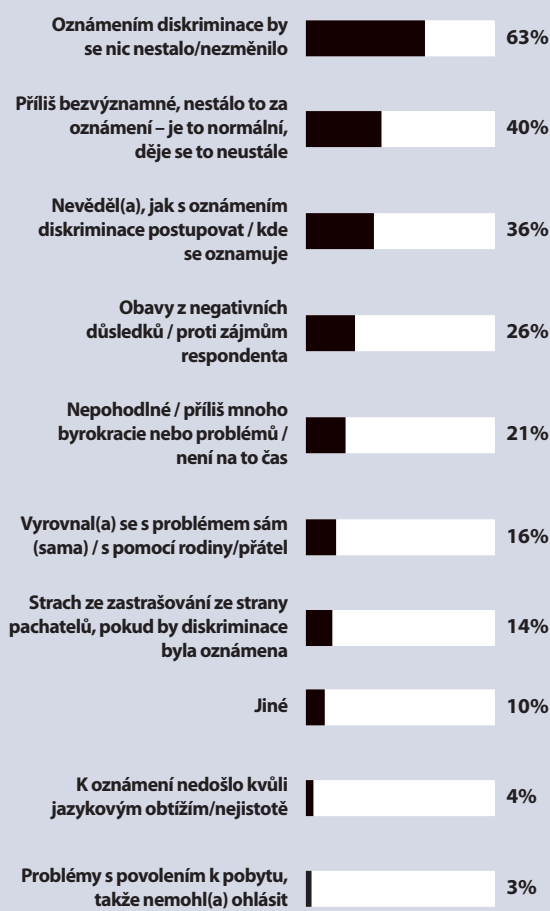
Pokud vezmeme společně dvě odpovědi týkající se neohlášení – „obavy z negativních důsledků“ a „strach ze zastrašování ze strany pachatelů“, jsou to důvody pro neohlášení, které uvedlo 40 % respondentů, což ukazuje na skutečnost, že diskriminaci nelze považovat u všech respondentů za bezvýznamnou událost.

PŘÍKLAD: DISKRIMINACE V SOUKROMÝCH SLUŽBÁCH

Míra diskriminace v soukromých službách

Na jedné oblasti diskriminace – soukromých službách (což zahrnuje výsledky pro diskriminaci v kavárně, restauraci nebo baru; při vstupu do obchodu nebo v obchodě; a při snaze o otevření bankovního účtu nebo získání půjčky) ukazuje obrázek 5, že schémata obecně

Obr. 4
Důvody neohlášení posledního případu diskriminace
 v posledních 12 měsících, všichni respondenti

EU-MIDIS, otázky CA5-CI5

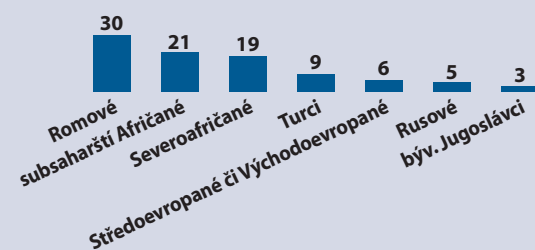
diskriminace souhrnných skupin v oblasti soukromých služeb přetrvávají. Nejvyšší míru diskriminace uvádějí opět Romové, po kterých následují subsaharští Afričané a Severoafričané.

Podíváme-li se na deset jednotlivých skupin, které uvádějí nejvyšší míru diskriminace v soukromých službách, zaujmají Romové ze všech skupin šetřených v EU-MIDIS nejvyšší tři pozice. Celkově uvádějí nejvyšší úroveň diskriminace respondenti z afrického kontinentu, nebo Romové.

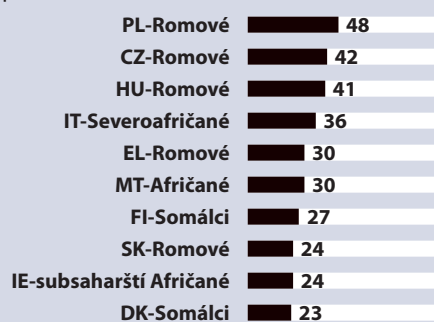
Ohlášení diskriminace v soukromých službách

Podíváme-li se na počet osob, které se staly obětí diskriminace v soukromých službách a ohlásily tuto diskriminaci příslušné organizaci nebo na místě, kde k diskriminaci došlo, obrázek 6 ukazuje, že většina

Obr. 5
Procento, které se stalo obětí diskriminace v soukromých službách v posledních 12 měsících

Deset skupin s nejvyšší mírou diskriminace v soukromých službách (%) v posledních 12 měsících

EU-MIDIS, otázky CG2-CI2

veškerých respondentů ve všech šetřených skupinách diskriminaci neoznámila. Míra ohlášení byla nejvyšší mezi bývalými Jugoslávci, kde dosahovala 13 %. U osob ze střední a východní Evropy bylo ohlášení nejméně pravděpodobné a činilo tak pouze 5 %.

Rasově motivované trestné činy

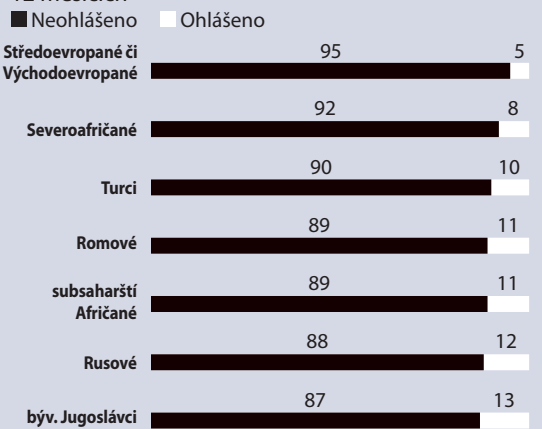
Šetření EU-MIDIS položilo respondentům řadu otázek o jejich zkušenostech s pěti typy trestných činů v posledních 12 měsících (viz rámeček 2). Pokud respondenti uvedli, že byli v posledních 12 měsících obětí konkrétního trestného činu, byly jim poté položeny navazující otázky o povaze trestného činu, a zejména o tom, zda jej považovali za rasově motivovaný.

Těm respondentům, kteří uvedli, že se v posledních 12 měsících stali obětí napadení a vyhrožování nebo závažného obtěžování – tj. toho, na co EU-MIDIS odkazuje jako na „osobní“ trestný čin – položil tazatel podrobné otázky o povaze posledního případu. Tyto otázky zahrnovaly:

- kolikrát k tomu v posledních 12 měsících došlo,

Obr. 6
Procento respondentů, kteří ohlásili diskriminaci v soukromých službách

ze všech, kdo zažili diskriminaci v soukromých službách; nejaktuálnější případ v posledních 12 měsících

EU-MIDIS, otázky CG4-CI4

- zda si o případu myslí, že byl rasově motivován, a pokud šlo o ženu, zda si myslí, že k němu došlo, protože je žena,
- zda byl pachatel jeden, nebo jich bylo více,
- kdo byli pachatelé – např. někdo, koho oběť znala či nikoli, člen rasistické skupiny atd.,
- zda byli pachatelé stejného menšinového původu, jiného menšinového původu nebo patřili k většinovému obyvatelstvu,

RÁMEČEK 2

Oblasti viktimizace

Šetření EU-MIDIS se respondentů dotazovalo na viktimizaci, kterou zažili v posledních dvanácti měsících nebo v posledních pěti letech v pěti oblastech:

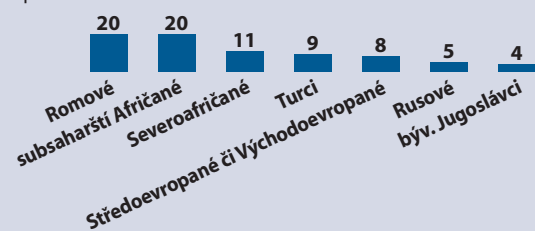
1. **krádež vozidla nebo věcí z vozidla**
2. **vloupání nebo pokus o vloupání**
3. **krádež osobního majetku bez použití násilí nebo hrozby**
4. **napadení a vyhrožování**
5. **závažné obtěžování**

Pokud respondenti uvedli, že se stali obětí trestného činu, byla jim poté položena řada podrobných otázek, včetně té, zda byli toho názoru, že jejich viktimizace byla rasově motivována.

Obr. 7

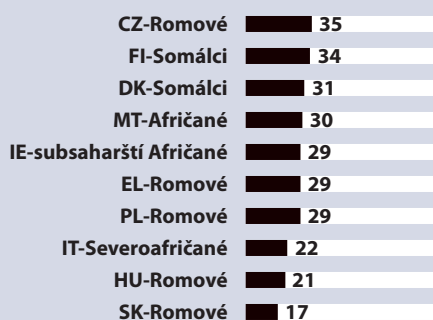
Míra viktimizace rasistickými trestnými činy, pět oblastí trestných činů (%)

v posledních 12 měsících

Deset skupin s nejvyšší mírou viktimizace rasistickými trestnými činy, pět oblastí trestných činů (%)

v posledních 12 měsících

EU-MIDIS, otázky DA3-DC3, DD4, DE5

- zda pachatelé používali rasistické nebo nábožensky urážlivé výrazy,
- zda byl případ ohlášen policii; pokud ne, byli respondenti požádáni, aby vysvětlili proč, přičemž tazatelé vytvořili až jedenáct šablon důvodů na základě toho, co respondenti řekli: to bylo v rozsahu od „strachu ze zastrašování ze strany pachatelů“ až po „nevěří, že by policie byla schopna něco udělat“,
- jak závažný byl případ pro respondenta.

Tato úroveň podrobných informací bude předložena v budoucí zprávě EU-MIDIS „Data in Focus“ (Zaměřeno na údaje) o viktimizaci. Ta poskytne informace o povaze případů, a zejména o neohlášených rasově motivovaných trestných činech, což může značně pomoci iniciativám v oblasti prosazování práva a prevence kriminality, jež se snaží více porozumět tomuto typu trestné činnosti. Tato zjištění by také měla být užitečná organizacím pro pomoc obětem a nevládním organizacím, jež pracují s menšinami, které jsou ohroženy viktimizací.

Obrázek 7 zobrazuje míru viktimizace rasově motivovanými trestnými činy pro sedm šetřených souhrnných skupin, tj. pro ty respondenty, kteří uvedli, že se v posledních 12 měsících stali nejméně jednou obětí rasově motivovaného trestného činu v kterékoli z pěti oblastí trestných činů, na které byli dotazováni.

Stejně jako u diskriminace vyplývá z EU-MIDIS ohledně zranitelnosti rasistickou viktimizací obrázek o tom, že Romové a subsaharští Afričané uvádí v šetření negativnější zkušenosti.

Ohlášení rasistické viktimizace

Obrázek 8 ukazuje procento respondentů, kteří uvedli, že byli obětí rasově motivovaného trestného činu a neohlásili svou viktimizaci policii.

U každé šetřené souhrnné skupiny většina respondentů své zkušenosti s viktimizací, pokud jde o napadení a vyhrožování a/nebo závažné obtěžování, neohlásila policii.

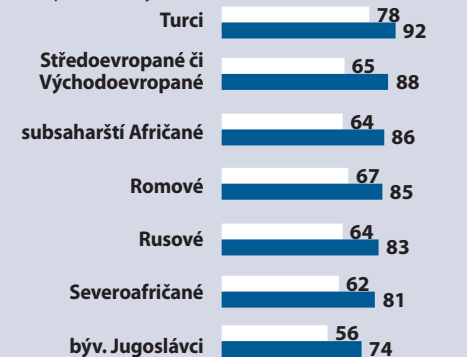
Doklady předkládané ve výroční zprávě agentury o situaci v oblasti rasismu a xenofobie v členských státech uvádí často v řadě členských států velmi nízké úrovně úředně zaznamenaných rasově motivovaných trestných činů nebo žádné úředně zaznamenané rasově motivované trestné činy. Pokud bychom

Obr. 8

Procento neohlášených rasistických trestných činů dle typu (napadení a vyhrožování nebo závažné obtěžování)

v posledních 12 měsících, ze všech obětí rasistických „osobních“ trestných činů

■ Napadení a vyhrožování ■ Závažné obtěžování

EU-MIDIS, otázky DD4 + DD11 a DE5 + DE10

Každý druhý respondent, který se stal obětí rasistického napadení a vyhrožování a/nebo závažného obtěžování, uvedl, že poslední případ neohlásil, protože nebyl přesvědčen, že by policie byla schopna něco učinit.

Subsaharští a romští respondenti uvedli nejvíce viktimizací – každý pátý uvedl, že se v posledních 12 měsících stal obětí „rasově motivovaného“ zločinu.

vzali počty rasově motivovaných trestných činů zaznamenaných v šetření EU-MIDIS a vztáhli je na menšinové obyvatelstvo nebo šetřené obyvatelstvo v každém členském státě, výsledky by naznačovaly tisíce případů rasistické viktimizace, jež nejsou ohlášeny policii, a proto nejsou zachyceny úředním mechanismem sběru údajů trestního soudnictví.

Vyhýbání se určitým místům ze strachu z trestného činu z nenávisti

Šetření kladlo spolu s otázkami na zkušenosti respondentů s tím, že se stali obětí trestného činu, a na to, zda považovali tyto trestné činy za rasově motivované, také otázky na to, zda se vyhýbají určitým místům z obavy, že budou napadeni, bude jim vyhrožováno či budou obtěžováni z důvodu svého přistěhovaleckého nebo menšinového původu.

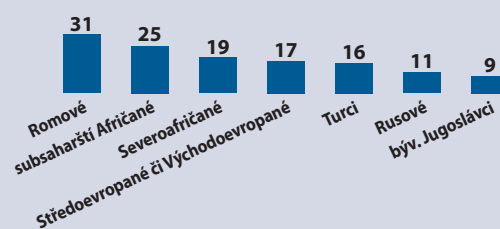
Stejně jako u diskriminace naznačují i výsledky šetření o rasistických trestných činech vážné podhodnocení skutečného rozsahu problému v úředních statistikách.

Výsledky na obrázku 9 svědčí o tom, že v průměru 31 % Romů a 25 % subsaharských Afričanů se vyhýbá určitým místům z obavy, že se stanou obětí „rasově motivovaného“ trestného činu. Stejně se chová také 20 % Severoafríčanů a obdobný počet respondentů ze zemí střední a východní Evropy, což naznačuje, že strach z viktimizace na základě přistěhovaleckého nebo etnicky menšinového původu není omezen na barvu pleti, ale může v mnoha členských státech EU ovlivňovat také skupiny, které zdánlivě „vypadají“ jako většinové obyvatelstvo.

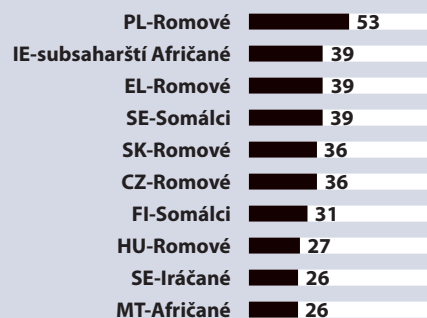
Zaměříme-li se na deset skupin s nejvyšší uváděnou mírou vyhýbání se nebezpečí, z obrázku 9 vyplývá, že toto chování je nejčastější u Romů – každý druhý romský respondent v Polsku se takto chová, aby se vyhnul tomu, že se stane obětí trestného činu z nenávisti. Skupiny z afrického kontinentu a dále též zejména Iráčané ve Švédsku uvádí, že se chovají obdobně.

Takové vyhýbání se nebezpečí pravděpodobně pomáhá snížit počet trestných činů z nenávisti, které by ohrožené menšiny zažily. Zároveň tyto výsledky

Obr. 9
Procento respondentů, kteří se vyhýbají určitým místům z obavy, že se stanou obětí napadení, vyhrožování nebo závažného obtěžování z důvodu svého přistěhovaleckého nebo etnicky menšinového původu, v posledních 12 měsících

Deset skupin s nejvyšším procentem respondentů, kteří se vyhýbají určitým místům z obavy, že se stanou obětí napadení, vyhrožování nebo závažného obtěžování z důvodu svého přistěhovaleckého nebo etnicky menšinového původu

EU-MIDIS, otázka DF1

také naznačují stupeň společenské marginalizace různých menšin v EU, kterou dále zhoršuje chování, jež příslušníci menšin vnímají jako nutné k tomu, aby se vyhnuli možným trestným činům z nenávisti.

Prosazování antidiskriminačního práva a zastavení policií

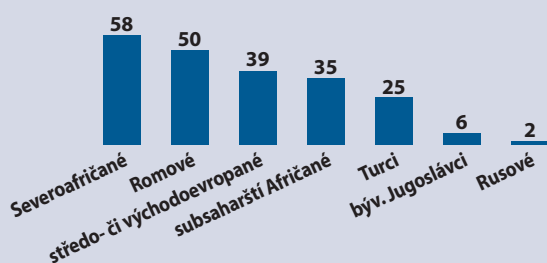
S cílem zaměřit se na policejní dohled nad menšinovými komunitami z hlediska začleňování komunit a rovného zacházení pokládalo šetření EU-MIDIS respondentům řadu otázek ohledně jejich zkušeností s prosazováním práva.

Respondentům byly položeny následující dotazy:

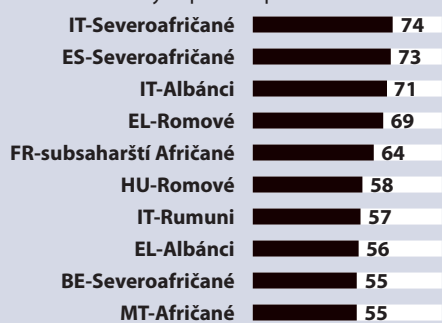
- Když ohlásili své zkušenosti s viktimizací policii, jak se k nim policie chovala?
- Jaké měli důvody k tomu, aby viktimizaci neohlásili policii?

Obr. 10

Procento respondentů, kteří se domnívali, že je policie zastavila z důvodů jejich přistěhovaleckého nebo etnický menšinového původu,
ze všech zastavených policií v posledních 12 měsících

Deset skupin s nejvyšší mírou vnímání, že je policie zastavuje z důvodů jejich přistěhovaleckého nebo etnický menšinového původu,
ze všech zastavených policií v posledních 12 měsících

EU-MIDIS, otázka F5

- Kolikrát byli v posledních 12 měsících zastaveni policií a domnívali se, že byli zastaveni výslovně z důvodu svého etnického nebo přistěhovaleckého původu?
- Jak s nimi policie jednala při jejich jiných kontaktech s ní?

Obrázek 10 předkládá výsledky pro ty respondenty, kteří byli zastaveni policií a domnívali se, že byli zastaveni *výhradně* z důvodu svého etnického nebo přistěhovaleckého původu.

Vzhledem k průměru odpovědí za souhrnné skupiny:

- 6 z 10 neboli 58 % severoafrických respondentů, kteří byli zastaveni policií, se domnívá, že byli zastaveni z důvodu svého etnického nebo přistěhovaleckého původu.

- Polovina Romů a 40 % Středo- a Východoevropanů se domnívá, že byli zastaveni policií na základě svého etnického nebo přistěhovaleckého původu.

- Při pohledu na čísla pro jednotlivé skupiny je jasné, že vysoký počet diskriminačních zastavení policií u souhrnné skupiny „Středo- a Východoevropané“ je důsledkem vysokého počtu zastavení Albánců v Itálii a Řecku a Rumunů v Itálii.

Tyto výsledky svědčí o tom, že některé etnické menšiny a přistěhovalecké skupiny zažívají vysokou míru toho, co vnímají jako diskriminační zacházení ze strany policie, a že některé členské státy vykonávají silný policejní dohled nad menšinovými komunitami. Úplný soubor údajů umožní analýzu počtu zastavení, a zejména zastavení, jež byla vnímána jako diskriminační, za období 12 měsíců podle souhrnných i jednotlivých skupin respondentů ve všech členských státech. V tomto ohledu výsledky odhalí mnohé o tom, „kdo“ je pod nejsilnějším policejním dohledem, a lze je zkoumat podrobněji podle charakteristik respondentů, jako jsou pohlaví, věk a náboženství. Navíc bude úplný soubor údajů moci poskytnout informace o tom, zda šli respondenti v čase zastavení pěšky nebo jeli ve vozidle a co se během zastavení stalo – například zda byli požádáni o průkazy totožnosti, bylo jim uděleno napomenutí nebo pokuta či byli zatčeni.

U deseti členských států shromáždilo šetření EU-MIDIS údaje o objemu a četnosti zastavení policií pro 500 náhodně vybraných respondentů z většinového obyvatelstva, kteří žijí ve stejných oblastech jako menšiny. Celkově bylo osloveno 5 000 osob z většinového obyvatelstva. Tato zjištění budou analyzována v budoucí zprávě EU-MIDIS „Data in Focus“ (Zaměřeno na údaje), jež podrobně zkoumá výsledky šetření ohledně prosazování práva a kromě toho též zkušenosti s hraniční kontrolou.

JAK MOHOU BÝT VÝSLEDKY ŠETŘENÍ UŽITEČNÉ PRO POLITICKÉ ČINITELE?

Výsledky upozorňují politické činitele a odborníky z praxe na řadu záležitostí týkajících se situace různých menšin na vnitrostátní úrovni a na úrovni Společenství, jimiž je třeba se zabývat a jež budou zkoumány podrobněji v budoucích zprávách EU-MIDIS po úplné analýze souboru údajů.

- Jaké politiky a akční plány existují na úrovni Společenství a členských států, aby se mezi ohroženými menšinami zvýšilo povědomí o jejich právech v kontextu práva ES a vnitrostátních právních předpisů? Jak je lze úspěšně zacílit tak, aby dosáhly na různé skupiny?
- Jak by bylo možno vyvinout kulturu založenou na právech a zaměřenou na služby, jež by povzbuzovala příslušníky ohrožených menšin, aby ohlašovali své zkušenosti s diskriminací, a usnadňovala jim to?
- Jak lze menšiny ujistit, že jejich stížnosti budou odpovědnými organizacemi a veřejnými orgány brány vážně a řešeny?
- Jaký je dopad politik a akčních plánů, které v současnosti fungují na úrovni Společenství a členských států za účelem řešení diskriminace menšin? Existují příklady zavedených osvědčených postupů, o nichž by bylo krátkodobě i dlouhodobě prokázáno, že zlepšují situaci různých menšin?
- Které sociální politiky (zaměstnanost, bydlení, péče o zdraví, sociální služby, vzdělávání) jsou s nástroji financování nejvíce zacíleny na řešení diskriminace menšin? Jsou sociální politiky financovány tam, kde jsou nejvíce potřebné, a jsou zacíleny na správné menšiny a/nebo skupiny uvnitř menšinových komunit, jako jsou ženy nebo starší osoby?
- Co lze učinit pro řešení zkušeností menšin, které se staly obětí rasově motivovaného trestného činu? Co lze učinit, aby se zajistilo, že bude mít rasistická viktimizace přednost, pokud jde o zásahy při prosazování práva?
- Co je konkrétně třeba učinit pro to, aby byly oběti povzbuzeny k ohlašování svých zkušeností

s rasistickou viktimizací policií? Jak lze různé skupiny povzbudit k ohlašování?

- Jaký vliv má etnické profilování orgány pro prosazování práva na různé menšiny a různé skupiny v rámci menšin, jako jsou mladí muži? Jaký může být dopad praktik profilování, jež menšiny vnímají jako diskriminační?

Některé příklady konkrétních zjištění EU-MIDIS, jež mohou vést k politickým otázkám a konkrétním akcím:

Příklad 1:

Počet případů diskriminace a viktimizace uváděný v šetření:

- EU-MIDIS odhalí rozsah diskriminace a rasistické viktimizace, kterou dotazované osoby zažily za období 12 měsíců.
- Tyto výsledky lze v každém členském státě porovnat s úředními státními údaji o diskriminaci a viktimizaci (ve formě ohlášených případů, zaznamenaných trestných činů a soudních případů) a s údaji z neoficiálních zdrojů, jako jsou nevládní organizace.
- Pro šetřenou menšinu nebo menšiny lze posoudit míru potenciálně neohlášené diskriminace a rasistické viktimizace v každém členském státě a zjištění mohou vést ke kritice stávajících politik nebo neexistence politik pro uznávání diskriminace a rasistické viktimizace a odpověď na ně.

Příklad 2:

Důvody pro neohlášení diskriminace a viktimizace:

- Všichni respondenti, kteří uvedli, že se v posledních 12 měsících stali obětí diskriminace nebo trestného činu, byli dotázáni, zda poslední případ oni nebo někdo jiný ohlásili; buď – v případě diskriminace – organizaci, úřadu nebo na místě, kde k diskriminaci došlo, nebo – v případě viktimizace – policii, a pokud jej neohlásili, pak „proč?“.
- Úplný soubor údajů šetření poskytne podrobný přehled důvodů neohlášení pro různé skupiny.

Tyto výsledky pomohou objasnit důvody neohlašování, které tvůrcům politik umožní lépe porozumět příčinám neohlašování a zabývat se jimi s cílem podpořit ohlašování do budoucna.

Příklad 3:

Četnost případů diskriminace a rasistické viktimizace během období 12 měsíců:

- Úplný soubor údajů šetření ukáže, jak často zažili respondenti v posledních 12 měsících jednotlivé typy diskriminace a trestných činů.
- Tyto údaje budou bohatým zdrojem informací pro ty, kdo se snaží porozumět diskriminaci a rasově motivovaným trestným činům a bojovat s nimi, neboť ukážou, které skupiny a kteří jednotlivci v rámci skupin (například podle pohlaví a věku) se během období 12 měsíců opakovaně stali obětí diskriminace nebo viktimizace.

- Vyzbrojení tímto druhem údajů mohou političtí činitelé a orgány pro prosazování práva učinit řadu věcí; mohou například zacílit zdroje na ty, kdo jsou ve skupině nejčastěji postiženi diskriminací a viktimizací, a mohou se zaměřit na ty veřejné a soukromé služby, ve kterých se diskriminace určitých skupin zdá být nejčastější.

Více informací a budoucí zprávy EU-MIDIS najdete na stránkách:

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

Práci v terénu prováděla pro EU-MIDIS organizace Gallup Europe pod dohledem pracovníků Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA), kteří se zúčastnili lekcí školení tazatelů a pozorovali práci v terénu ve vybraných členských státech.

Šetřené skupiny

Skupiny pro dotazování byly v každém členském státě zvoleny na základě následujících kritérií:

- s ohledem na informace poskytnuté agentuře její informační sítí o rasismu a xenofobii (RAXEN), která se skládá z 27 národních kontaktních míst (NFP), jež poskytují agentuře podrobné národní výroční zprávy o zranitelnosti jednotlivých menšin vůči diskriminaci a viktimizaci v každém členském státě,
- s ohledem na to, že jde o největší menšinu nebo menšiny pro šetření v každé zemi, jež musí dosáhnout minimální celkové velikosti 5 %, aby byla dostatečná pro namátkový výběr vzorku v konkrétních oblastech,
- s ohledem na preferování menšin, jež bylo možno šetřit ve více než jednom členském státě, což umožnilo vytvoření „souhrnných“ skupin jako „Severoafričané“ pro porovnávání výsledků.

EU-MIDIS zkoumalo v každém členském státě EU jednu až tři přistěhovalecké, etnické nebo národnostní menšiny, přičemž bylo v každé skupině v každé zemi dotazováno minimálně 500 osob.

Z těchto rozsáhlých cílových populací určilo šetření řadu „souhrnných skupin“ s ohledem na populace, jež sdílí určitou národnost nebo národnosti, a také na národnostní menšiny, jako jsou Romové.

Skupiny šetřené v rámci EU-MIDIS

Rakousko	Turci bývalí Jugoslávci
Belgie	Severoafričané Turci
Bulharsko	Romové Turci
Česká republika	Romové
Kypr	Asijci
Dánsko	Turci Somálci
Německo	Turci bývalí Jugoslávci
Řecko	Albánci Romové
Estonsko	Rusové
Finsko	Rusové Somálci
Francie	Severoafričané subsaharští Afričané
Maďarsko	Romové
Irsko	Středo- či Východoevropané subsaharští Afričané
Itálie	Albánci Severoafričané Rumuni
Lotyšsko	Rusové
Litva	Rusové
Lucembursko	bývalí Jugoslávci
Malta	přistěhovanci z Afriky (severní a subsaharské)
Nizozemsko	Severoafričané Turci Surinamci
Polsko	Romové
Portugalsko	Brazilci subsaharští Afričané
Rumunsko	Romové
Slovensko	Romové
Slovinsko	Srbové Bosňáci
Španělsko	Severoafričané Jihoameričané Rumuni
Švédsko	Iráčané Somálci
Spojené království	Středo- či Východoevropané

- 1 Osoby z kteréhokoli nástupnického státu bývalé Jugoslávie.
- 2 Alžírsko, Egypt, Libye, Maroko, Súdán, Tunisko, Západní Sahara.
- 3 Indický subkontinent a jihovýchodní Asie.
- 4 Všechny ostatní africké země neuvedené jako severoafrické – včetně surinamských respondentů původem ze subsaharské Afriky.
- 5 Z kteréhokoli z 12 nových členských států EU kromě Kypru a Malty, zkratka CEE (SVE).

Místa šetření

Jelikož jsou přistěhovalci soustředěni především v městských oblastech, šetření EU-MIDIS se rozhodlo dotazovat se skupin v městských a příměstských oblastech a zaměřilo se v každém členském státě na dotazování v hlavních městech a v jednom nebo dvou jiných velkých městech s vysokou koncentrací zvolené menšiny nebo menšin.

Vytvoření souhrnných skupin umožňuje porovnávání výsledků mezi členskými státy, kde byly šetřeny obdobné skupiny, například:

- **Respondenti romského původu** byli dotazováni v sedmi členských státech: Bulharsku, České republice, Maďarsku, Polsku, Rumunsku, Řecku a na Slovensku.
- **Respondenti tureckého původu** byli dotazováni v šesti členských státech: Belgii, Bulharsku, Dánsku, Německu, Nizozemsku a Rakousku.
- Úplný soubor údajů poskytne podrobné rozdělení respondentů podle země původu a umožní soustředěnější analýzu výsledků.

Dotazované osoby

Šetření provedlo výběr mužů a žen ve věku od 16 let, kteří:

- se sami považovali za příslušníky jedné z přistěhovalckých, národnostních nebo etnických menšin zvolených v každém členském státě pro výběr vzorku,
- žili v daném členském státě nejméně 12 měsíců,
- ovládali národní jazyk (nebo jeden z národních jazyků) šetřeného členského státu v takové míře, aby vedli jednoduchou konverzaci s tazatelem (překlady dotazníků byly zpřístupněny v jiných jazycích a v některých zemích byli přijati tazatelé stejného menšinového původu jako respondenti, aby pomáhali v průběhu dotazování).

Aby se však zajistilo dostatečné pokrytí převážně venkovských národnostních menšin, nebo tam, kde nebyly skutečné samostatné odlišené městské oblasti (například v případě Kypru a Malty), byl v rámci šetření zvolen výběr vzorku „na místě“, čímž se zkoumaly

Oblasti pokrytí EU-MIDIS

Rakousko	Vídeň
Belgie	Brusel
	Antverpy
Bulharsko	celostátně
Česká republika	celostátně
Kypr	celostátně
Dánsko	Kodaň
	Odense
Německo	Berlín
	Frankfurt
	Mnichov
Řecko	Atény
	Soluň
Estonsko	Tallinn
Finsko	Helsinky, metropolitní oblast
Francie	Paříž, metropolitní oblast
	Marseille
	Lyon
Maďarsko	Budapešť
	Miškovec
Irsko	Dublin, metropolitní oblast
Itálie	Řím
	Milán
	Bari
Lotyšsko	Riga
	Daugavpils
Litva	Vilnius
	Visaginas
Lucembursko	celostátně
Malta	celostátně
Nizozemsko	Amsterdam
	Rotterdam
	Haag
	Utrecht
Polsko	celostátně
Portugalsko	Lisabon, metropolitní oblast
	Setubal
Rumunsko	celostátně
Slovensko	celostátně
Slovinsko	Lublaň
	Jesenice
	Malmö
Itálie	Řím
Spojené království	Londýn, metropolitní oblast
	Milán
	Bari

6 Podle místa usídlení příslušné cílové skupiny.

menšiny tam, kde se nalézaly, což lze charakterizovat výrazem „celostátně“.

Celkově byla práce v terénu pro EU-MIDIS prováděna ve dvou odlišných lokacích šetření:

- hlavní města a jiná městská střediska – v 19 členských státech
- celostátně „na místě“ – v 8 členských státech
- Výsledky šetření zastupují názory a zkušenosti lidí, kteří žijí v místech, jež byla v každém členském státě předmětem šetření.

Jak byli lidé šetření

Šetření uplatňovalo zásady namátkového výběru vzorku, aby zajistilo, že výsledky budou pro šetřené skupiny na místech, kde byly dotazovány, co nejrepresentativnější.

Složitá povaha cílových populací šetření – různé skupiny s „obtížným výběrem vzorku“ ve všech 27 členských státech EU – se odrážela v obdobně složitém plánu výběru vzorku, který využíval řadu přístupů, z nichž všechny s výjimkou jednoho, síťového výběru vzorku (*network sampling*), byly založeny na pravděpodobnostním namátkovém výběru vzorku (*probability random sampling*).

V šesti ze 27 členských států byly menšiny určeny pomocí síťového výběru vzorku, jež se někdy nazývá „*convenience sampling*“ (výběr vzorku dle příhodnosti). Tento přístup generuje dotazování výběrového vzorku členů cílové skupiny prostřednictvím subjektů, jako jsou nevládní organizace, které pracují s menšinami, nebo v místech, kde se konkrétní menšiny obvykle shromažďují, jako jsou místa konání bohoslužeb nebo obchody, které slouží konkrétním menšinám.

Síťový výběr vzorku byl v rámci EU-MIDIS použit pouze jako poslední možnost v členských státech, kde namátkový výběr vzorku nevygeneroval za období několika týdnů dostatečný počet dotazování. Tento typ výběru vzorku „dle příhodnosti“ byl jako hlavní metoda výběru vzorku pro šetření zamítnut, protože má tendenci přinášet výsledky, jež nejsou reprezentativní pro menšinové obyvatelstvo jako celek, ale pouze pro ty příslušníky menšin, jež jsou vzájemně propojeni vztahem (obvykle přátelským nebo pracovním). V porovnání s tím vytváří

Koncepce výběru vzorků EU-MIDIS

V šetření byly použity následující namátkové metody výběru vzorku:

- výběr vzorku založený na úředním rejstříku v těch členských státech, kde byl přístup k seznamům identifikujícím lidi podle národnosti/občanství pro vytvoření namátkového vzorku,
- standardní namátkový výběr vzorku, který využíval základní jednotky pro výběr vzorku pro přidělení počtů dotazování pro různá místa (na základě nejlepších dostupných údajů o obyvatelstvu);
- zacílený výčet a interní výběr vzorku dle

Podrobné informace o výběru vzorku naleznete v technické zprávě EU-MIDIS dostupné on-line:

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

namátkový výběr vzorku výsledky, jež jsou pro šetřenou populaci reprezentativnější, a proto nabízí lepší základ, na němž lze budovat politické iniciativy pro široké společenství spíše než pro jeho vybrané příslušníky.

Podávání zpráv o výsledcích

EU-MIDIS umožňuje porovnání výsledků řadou různých způsobů:

- mezi členskými státy, jež mají obdobné menšinové populace, například mezi zeměmi, kde byli dotazováni turečtí respondenti, nebo mezi zeměmi, kde byli dotazováni Severoafričané,
- mezi různými menšinami v každém členském státě (jestliže byla v členském státě šetřena více než jedna skupina),
- podle řady různých charakteristik respondentů, jako jsou pohlaví, věk, stupeň vzdělání, situace z hlediska zaměstnanosti, náboženství a mateřský jazyk (jazyky) až do podrobností, jako je počet dětí v domácnosti, a to, zda k dotazování došlo v oblasti obydlené převážně menšinou,
- mezi skupinami menšinového a většinového obyvatelstva, jež byly šetřeny pomocí stejných otázek ohledně: otázek v EU-MIDIS o zkušenostech s prosazováním práva, na které byli v deseti členských státech dotazováni příslušníci menšinových i většinových populací, jež žijí ve stejných oblastech; výsledků plynoucích z tohoto šetření a výsledků plynoucích ze stejných otázek

použitých v jiných šetřeních prováděných ve většinových populacích členských států, včetně otázek pocházejících z Eurobarometru,

- a jelikož výsledky se týkají převážně zkušeností největších menšin v EU, jež jsou ohroženy diskriminací a viktimizací, lze ze šetření vyvodit obecná porovnání ohledně různých šetřených skupin. Při provádění takových porovnání je však nutno řádně zvážit velmi různá východiska a souvislosti každé skupiny v každém členském státě.

Ze šetření budou vydány následující publikace, jež budou analyzovat zjištění výzkumu řadou různých způsobů:

- **úplná technická zpráva** (duben 2009);
- **úplná zpráva o výsledcích** (konec roku 2009);
- **řada až devíti zpráv „Data in Focus“ (Zaměřeno na údaje)** (v průběhu let 2009 a 2010), jež předloží klíčová zjištění šetření. Publikace **Data in Focus 1 zkoumá výsledky týkající se Romů** (duben 2009)

Jakmile budou zveřejněny všechny zprávy „Data in Focus“ ze šetření, agentura plánuje zpřístupnění souboru údajů šetření ve veřejné doméně, aby kterákoli zainteresovaná strana – včetně vlád, nevládních organizací a výzkumných pracovníků – mohla provést další analýzu výsledků.

Stručný popis dotazovaných skupin

Šetření EU-MIDIS shromáždilo informace o osobních charakteristikách každého respondenta, včetně pohlaví, věku, mateřského jazyka, občanství, země narození, délky pobytu v zemi, situace z hlediska zaměstnanosti, příjmu domácnosti, počtu let vzdělávání a také náboženského vyznání nebo víry. Všechny výsledky šetření jsou anonymizovány pro souhrnné statistické účely tak, aby nemohl být identifikován žádný jednotlivec. Všechny informace byly poskytnuty dobrovolně.

Navíc samotní tazatelé vyplňovali podkladové informace o části obce, kde se každé dotazování provádělo, a o okolnostech dotazování; například zda byl respondent během celého dotazování sám nebo nikoli.

Zjištění o charakteristikách respondentů a tazatelem vytvářené informace budou prostřednictvím internetových stránek agentury zpřístupněny pro další analýzu kterékoli zainteresované straně.

Původ

Téměř všichni romští respondenti se narodili ve stejné zemi, ve které byli dotazováni. To bylo běžné také pro ruské a turecké respondenty, ze kterých pouze 10 % pobývalo v dané zemi méně než deset let. Přesto není 41 % ruských a 35 % tureckých respondentů občany své země bydliště.

Na rozdíl od usazených skupin dorazila většina Středoevropanů či Východoevropanů do členského státu, kde žili, v posledních pěti letech (a proto nezískala občanství své nové země bydliště; toho dosáhlo pouze 7 %). Severoafrická a subsaharská skupina jsou z hlediska času stráveného v zemi bydliště nejvíce promíšené, neboť tyto skupiny se skládají jak z nedávných přistěhovalců, tak i z těch, kteří v zemi strávili 20 nebo více let.

Socio-demografické a ekonomické údaje

Ve většině skupin jsou ženy a muži zastoupeni mezi respondenty stejným dílem, ale mezi severoafrickými respondenty je o něco více mužů a mezi ruskými

respondenty o něco více žen. Pokud jde o jiné významné výjimky, téměř všichni afričtí přistěhovalci na Maltě byli muži, což odráží specifický typ migrace, který Maltu postihuje. Ženy byly nejvíce zastoupeny mezi asijskými respondenty na Kypru.

Romové se od ostatních šetřených skupin odlišují tím, že 30 % romských respondentů ve vzorku chodilo do školy pět let či méně. Na druhé straně 50 % ruských respondentů a 40 až 45 % Středoevropanů či Východoevropanů a Severoafričanů navštěvovalo školu více než 14 let.

Nezaměstnanost je vysoká mezi Romy (v průměru 23 %), ale také mezi subsaharskými Afričany (18 %). Míra zaměstnanosti je nejvyšší mezi Středoevropany či Východoevropany (80 % respondentů), neboť práce je hlavním důvodem pro jejich rozhodnutí emigrovat. Výše nezaměstnanosti mezi Severoafričany, Romy a Turky by mohla být vyšší, kdyby nebylo vysokého podílu žen, které si zvolily zůstat doma a starat se o domácnost (30 až 40 % ženských respondentů).

Náboženské a kulturní zázemí

Více než 95 % severoafrických a tureckých respondentů byli muslimové a téměř stejné procento romských a ruských respondentů se označovalo za křesťany. Mezi všemi šetřenými skupinami byla jiná náboženství výjimečná, stejně jako neexistence náboženského přesvědčení. Více než 90 % subsaharských Afričanů a Severoafričanů uvádělo, že náboženství je v jejich životě velmi nebo dosti důležité. Podíl respondentů, kteří řekli, že náboženství pro ně není příliš důležité, byl nejvyšší mezi Rusy (48 %) a bývalými Jugoslávci (40 %).

20 až 30 % subsaharských, severoafrických a tureckých respondentů uvedlo, že na veřejnosti nosí nějaký typ tradičního nebo náboženského oblečení. Ve všech těchto skupinách je mnohem běžnější, že takové oblečení nosí ženy spíše než muži.

Agentura Evropské unie pro základní práva (European Union Agency for Fundamental Rights, FRA)

Stručně o EU-MIDIS

Úvod k celoevropskému šetření Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) o diskriminaci

Design: red hot „n“ cool, Vídeň

2010 – 20 str. - 21 x 29,7 cm

doi:10.2811/16333

ISBN 978-92-9192-405-9

TK-30-09-186-CS-N

Více informací o Agentuře Evropské unie pro základní práva je k dispozici na jejích internetových stránkách na adrese:
<http://fra.europa.eu>.

© Agentura Evropské unie pro základní práva, 2009

Reprodukce je povolena pouze pro nekomerční účely a pod podmínkou uvedení zdroje.

Prohlášení o vyloučení odpovědnosti a záruk:

V případě otázek týkajících se tohoto překladu si prosím prostudujte anglickou verzi, která je původní a oficiální verzí tohoto dokumentu.

ISBN 978-92-9192-405-9

9 789291 924059

TK-30-09-186-CS-N

■ Úřad pro publikace